

Ondo haserretzearen artea

Amagoia MUJKA
TELLERIA

Ez haserretu, ez kezkatu, ez egon triste... emozioak dominatzea nahiko samurra da parekoaren azalean tentetzen direnean. Norberaren azalean, baina, azkura gehixeago sortzen dute. Haserrea, adibidez, erupzioan lehertzen den sumendia da norbere gorputzean. Eztarria sokaz es-tutzen du, sabelean ukabila iltzatu, bu-rura igoarazten du taupada zaratatsua. Haserrea sentsazio gogorra da, zama-tsua. Poltsikoak harriz beteta ibiltzea bezala da, presentzia etengabea buruan, pentsamenduak lokazten dituen zera li-katsu bat.

Mundu honetatik joatea erabaki zuen lagun batek eta asko haserretu nintzen, gogor haserretu nintzen. Nire haserrea-

ren lubakian, serio, kopetilun. «Erraza da haserretzea. Zailagoa da triste egotea», esan zidan ahots jakintsu batek. Ez nuen inoiz pentsatu haserretzea zaila edo erra-za ote den. Baina bai, haserretzea ez da batere zaila.

Beharrezkoa omen da haserretzea. Hori diote psikologoek, mugak jartzeko balio duela. Desegokia, injustua, iraingarria... iruditu zaizunaren aurreko erreakzio beharrezkoa omen da.

Aristotelesek esan zuen: «Edonor hase-rreru daiteke, hori oso erraza da. Baina pertsona egokiarekin haserretzea, maila zehatzean, une egokian, helburu zuzena-rekin eta modu egokian, hori, egia esan, ez da hain erraza». Hemen ere, neurrian omen gakoa.

«Zergatik haserretzen gara hainbeste?», irakurri dut kezka hor barna, sare soziale-tan. Haserrearen erresuma dira sare sozia-lak, anonimatoaren gozoan. Nago batzuk bizio hutsez haserretzen direla, droga ho-rren mendeko bihurtuta. Ondokoak gaizki aparkatu duelako, udalak kalea itxi duelako konponketa batzuk egiteko, arrandegian ilara luzea dagoelako edota seme-alabari ez zaiolako tokirik egokitu musika-eskolan ordutegi jakinean. Beti, haserre.

Haserretzea beharrezkoa da, jendea eta jendarte bizirik, adi, tenk mantentzeko modua da. Baina haserretik hanka altxa eta hurrengo eskailerara igaro beharra dago; eraikitzeko, deseraikitzeko, aurrera segitze-ko edo zerotik hasteko. Haserretutako he-rritarrekin ezin herri bizigarrikeri eraiki. •

Heriotza-teknologiaren probalekua

Koldo SAGASTI

2024ko irailaren 17ko arratsaldea estatu-terrorismoaren historia-ra pasako da, Israelgo erregime-nak Libanon burutu zuen zibe-reraso hilgarriagatik. Urrunetik burututako oldarraldian gutxienez 12 lagun erail eta 3.000tik gora zauritu zi-tuzten, horietatik 500 baino gehiago la-rriki. Azken triskantza hau berezi egin duena, ordea, ez da erasotuen kopurua; izan ere, hildako gehiagoko sarraskiak ere burutu ditu erregimen sionistak es-kualdean, areago azken urtebetean. Oraingo honetan, baina, prozedura izan da ezohiko elementua. Israeldarrek milatik gora “beeper” gailu eztan-darazi dituzte, batera eta modu indis-kriminatuan, eramaile eta ingurukoan

artean txikizioa eragiteko. Argitu gabe dago nola. Litekeena da erasotzaileek ekoizpen prozesuaren hastapenetan es-ku hartu izana aparatuen barruan lehergailuak sartzeko. Aparailu horiek 80ko hamarkadan ohikoak ziren une oro aurkitzeko moduan izan behar zi-ren profesionalen artean, eta urte asko-tako beherakada baten ostean, berriro hasi omen dira erabiltzen, nonbait, es-kuko telefonoetan instalatzen diren es-pioitza softwareak saihestu nahi di-tuztenen artean. Analistek diote Hezbollahko ekintzaileek ere barneko komunikazio seguruetarako baliatzen zituztela, eta horixe izan da, hain zu-zen, hilketak masiboa zuzitzeko erabili duten aitzakia. Nolanahi ere, erasoak,

arerioen artean ahalik eta baja gehien eragiteaz gain, munduari mezu bat bi-daltzea zuen helburu. Gerra paradigma berri batean kokatzen da.

Anaia handia sega-potoan bertan du-gu, areago, eguneroko erabilerako edo-zein elektrizitate-tresnatan, eta nekez aterako da onik ihes egin nahi diona. Paradigma beliko berri honetan Israel da aitzindaria, bere heriotza-teknologia nazioarteko merkatuetan hobekien sal-tzen dakiena, “*tested in combat*” (bene-tako gerra testuinguruan probatua) berme-zigiluarekin, eta Ekialde Hurbila da probalekua, gerora mundu osora za-balduko den teknologia hilgarri horren entsegu eremua, eta gure etorkizun hurbilaren iragarpena. •